

Descobrint Francisco **BRINES**

L'ELCA OBRE LES PORTES DE LA CASA DE LA POESIA A LES ESCOLES

Francisco Brines sempre va defensar la importància d'acostar-se a la poesia des de les escoles. El poeta explicava que va tenir un mestre a qui li ensenyava tímidament els seus primers versos i que, quan era un jove estudiant que començava a acostar-se a dir el món a través de les paraules, el va nomenar “príncep de la poesia de la classe”. Per aquest motiu en els seus últims mesos va convidar en diverses ocasions els xiquets i les xiquetes d'Oliva a escriure poemes, i rebia amb emoció els treballs que des de les diferents escoles li feien arribar.

Des de la Fundació Francisco Brines, amb el suport de l'Ajuntament d'Oliva i la Generalitat Valenciana, treballem per apropar la figura de Brines als futurs lectors, i qui sap si també futures escriptores i escriptors! L'artista Bernat Moreno se n'ha encarregat de la creació d'un còmic sobre la vida i l'obra del poeta, i l'escriptor i divulgador Josep Antoni Fluixà ha preparat una ruta literària per l'Elca acompanyada d'una sèrie d'activitats i propostes didàctiques per treballar a l'aula.

Una de les voluntats de Brines era que tothom fes seu el paisatge que tants versos li havien inspirat. Aquest projecte de donar a conèixer i difondre la seua obra a les escoles s'acompanya de la realització d'una ruta literària a l'Elca, casa del poeta, territori mític per als lectors i seu de la Fundació que amb tanta il·lusió va crear. A la nostra pàgina web (www.fundacionfranciscobrines.org) hi podreu trobar més activitats i recursos per treballar a l'aula.

L'Elca obre les portes de la casa de la poesia i convidem el seus i les seues mestres a passejar per un dels territoris escrits més alts de la poesia del segle XX. L'Elca, el paisatge de l'emoció poètica on es fonen i es confonen tots els elements que envolten el silenci de la natura i la música de les paraules, el lloc on el poeta va aprendre per primera vegada a observar la bellesa el món i des d'on va entendre aquest emocionant balbuceig que és la creació, ara obre les portes per convidar-vos a entrar-hi.

© Text còmic: Fundació Francisco Brines de la Comunitat Valenciana

© Text quadern: Josep Antoni Fluixà

© Il·lustracions: Bernat Moreno

© Color il·lustracions: Celia Coe

© Fotografies: Alba Fluixà

© Fotografia Francisco Brines: Jesús Ciscar

D'aquesta edició: Altriam Media & Events, S.L.

Maquetació: alquadrat (www.alquadrat.com)

1a edició: Setembre 2021

ISBN: 978-84-124245-3-9

Dipòsit Legal: V-2835-2021

Fundació Francisco Brines de la Comunitat Valenciana

Ptda l'Elca, s/n 46780 Oliva (València)

www.fundacionfranciscobrines.org

info@fundacionfranciscobrines.org

Amb el suport:

Reservats tots els drets

Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, la fotocòpia o l'enregistrament, sense permís dels titulars del copyright.

L'any 1932 neix Francisco Brines. Serà al carrer de les Moreres, al casc antic d'Oliva, on passarà els seus primers mesos de vida.

És el segon fill de Maria Bañó Sendra. Dos anys el separen del seu germà José.

El seu pare, José, és un emprenedor home de negocis, comerciant de taronges.

L'any 1936 esclata la Guerra Civil, i els seus pares decideixen fer les maletes i anar-se'n a França.

Tres anys després tornaran a fer les maletes...

I l'any 1939, tornaran a canviar de domicili.

Als anys quaranta compren la finca de l'Elca, un gran casa envoltada de tarongers que, durant la Guerra Civil, fou una colònia de xiquets, anomenada "Flor de Mayo".

Des d'allí Brines anirà descobrint la bellesa del món. Experimentarà per primera vegada l'emoció pel paisatge.

Als 14 anys començarà una relació íntima i secreta amb les paraules. Escriurà els seus primers versos, nascuts de l'emoció i de la incertesa. La poesia li servirà per comunicar-se amb el seu jo més íntim.

Mostrarà amb una enorme timidesa els seus primers escrits al seu mestre, Juan Bautista Bertrán, que amb el temps esdevindrà una persona clau per al futur poeta.

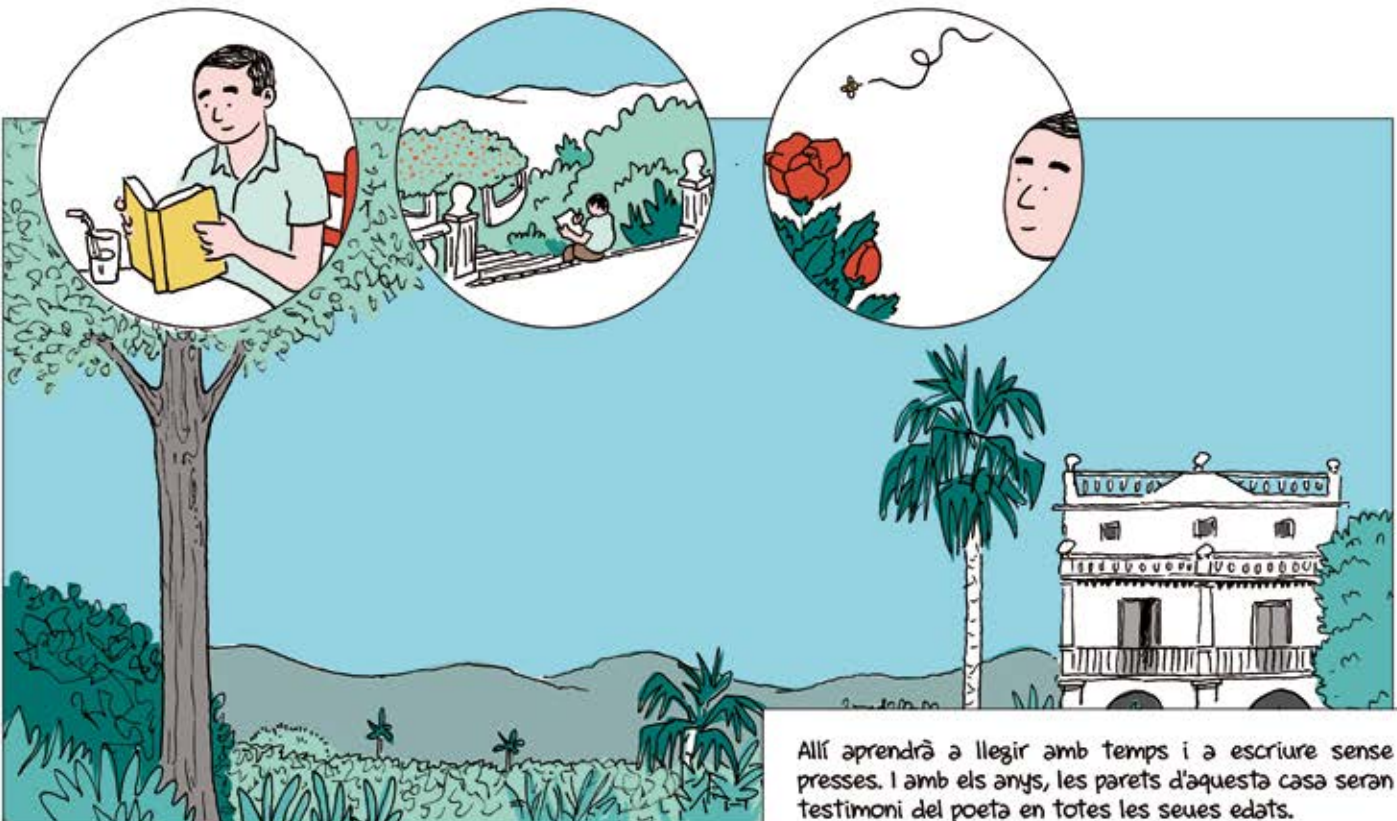
Francisco, tens el do de la poesia. Seràs un gran poeta. Ara, però, has de fer el més important: llegir els grans i endinsar-te en els versos de Juan Ramón Jiménez, d'Antonio Machado, Rosalía de Castro..... D'ara endavant, seràs el "Príncep de la literatura" de la classe, i espere que no deixes mai d'escriure.

La seua infantesa i adolescència transcórrer a València, on estudiarà al Col·legi dels Jesuïtes.

L'Elca, el temps aturat de la bellesa en la seua màxima expressió, el lloc on gaudirà els dies de festa i les vacances d'estiu...

Allí aprendrà a llegir amb temps i a escriure sense presses. I amb els anys, les parets d'aquesta casa seran testimoni del poeta en totes les seues edats.

Als 18 anys entra a la Universitat, on estudiarà la carrera de Dret...

M'hauré equivocat?

...però mai no abandonarà la poesia.

Bé, crec que ja he estudiat bastants lleis... Ara a escriure poemes!

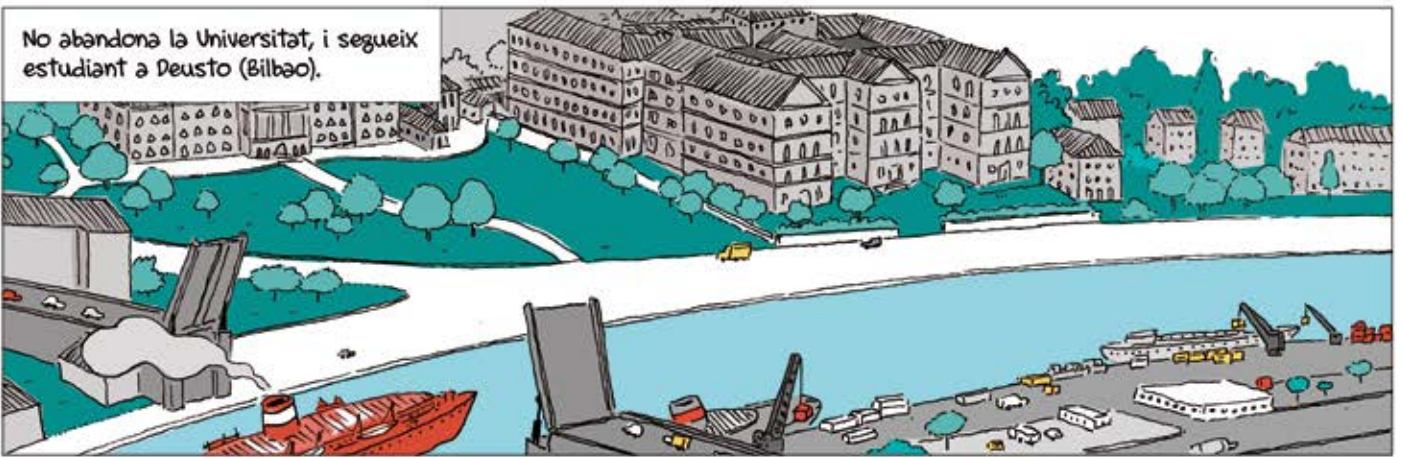
Els seus pares li donaran suport en la seua decisió, una lliçó de tolerància i de respecte que el jove els agrairà tota la vida.

Vull ser poeta!

Endavant, fill. Has de ser el que tu vulgues ser.

No abandona la Universitat, i segueix estudiant a Deusto (Bilbao).

València...

... Salamanca.

Cap a finals dels anys 50 arriba a Madrid, la ciutat on viurà durant més de quatre dècades. És allí on escriurà una part important de la seua obra i on coneixerà algunes de les amistats més importants de la seua vida.

A Madrid es matricula a la Facultat de Filosofia i Lletres...

Que bé que m'ho passe, a les classes de literatura!

En la soledat de les paraules trobarà la millor companyia. Totes les ombres es faran claredat a través dels versos.

Taca, taca, taca, tac...

Durant aquells anys assisteix a reunions i esdeveniments literaris. Fa les primeres lectures públiques dels seus poemes, participa en revistes...

...i forjarà algunes amistats que ho seran per sempre.

Freqüentarà el carrer Velintonia, domicili del poeta Vicente Aleixandre, de qui rebrà grans consells i l'ajudarà a ordenar alguns versos...

Ai, quins nervis!

L'any 1959, rep una trucada...

Sí, soc jo...

De veritat? Que he guanyat el Premi Adonís? Ai, mare!

És reconegut amb el prestigiós premi amb l'obra Las brasas. Malgrat la joventut del poeta, i tot i tractar-se d'un primer llibre, mereix l'atenció dels escriptors del moment, que celebren amb entusiasme aquest nou nom en la poesia castellana.

Entre els anys 1963 i 1965 exercirà de lector d'espanyol a la Universitat d'Oxford.

Durant aquest temps de joventut viatja per diferents ciutats d'Europa...

Descobrirà la meravella de sentir-se anònim pels carrers d'altres indrets. La ciutat serà el lloc ideal on perdre's per trobar-se.

L'any 1966 publica *Palabras a la oscuridad* una obra que el situarà, definitivament, entre els noms més importants de la lírica contemporània del moment.

S'observa en la meua poesia que l'entorn urbà va adquirint cada vegada més presència, com correspon a aquell que habita la ciutat, però no per això ha disminuït la importància que sempre ha tingut, en la meua obra, la contemplació de la natura. En la meua poesia hi ha un lloc que sempre apareix sense interrupció, encara que poques vegades ve assenyalat pel seu nom: l'Elca. És el terme del camp d'Oliva, el poble on vaig néixer. És una casa blanca i gran, envoltada de la perenne joventut dels tarongers, oberta al mar.

Brines, un nom ja imprescindible en la literatura del moment, amb alguns dels seus companys de la Generació del 50.

D'escriptura lenta i meditativa, continuarà escrivint versos. La poesia, per ell, serà una forma de tolerància, un instrument amb un fort component ètic.

Encara que mantindrà durant uns anys més la seua residència a Madrid, l'any 2000 s'instal·la definitivament a l'Elca, com sempre havia desitjat.

S'involucra en els esdeveniments del poble, sobretot en la Poefesta, participant amb entusiasme cada any, llegint els seus poemes i conversant amb la gent d'Oliva.

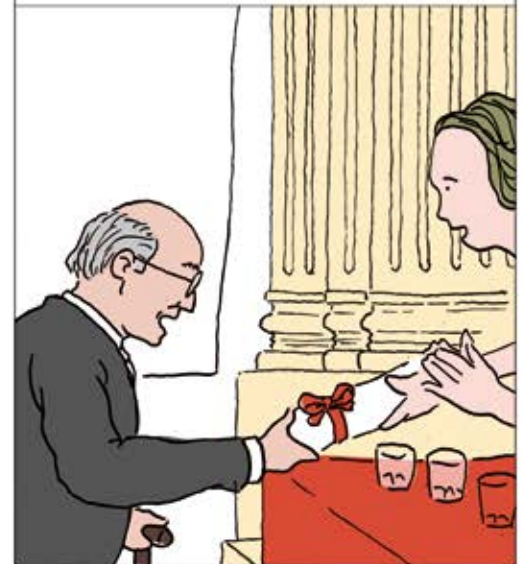
Continua rebent reconeixements per la seua obra i és distingit amb el Premio Nacional de las Letras Espanyoles.

L'any 2006 entra en la Reial Acadèmia Espanyola, on ocuparà el silló X.

És guardonat amb el Premio Reina Sofía...

L'any 2019 fa realitat la seua il·lusió de crear la Fundació Francisco Brines, un projecte que té la voluntat de preservar i vetllar per l'Elca i el seu entorn, així com divulgar la poesia.

Benvinguts a la primera reunió de la Fundació. Teniu obertes les portes de la casa de la poesia.

El 16 de novembre de l'any 2020 sona el telèfon...

Si? Senyor ministre? Sí, soc ja...

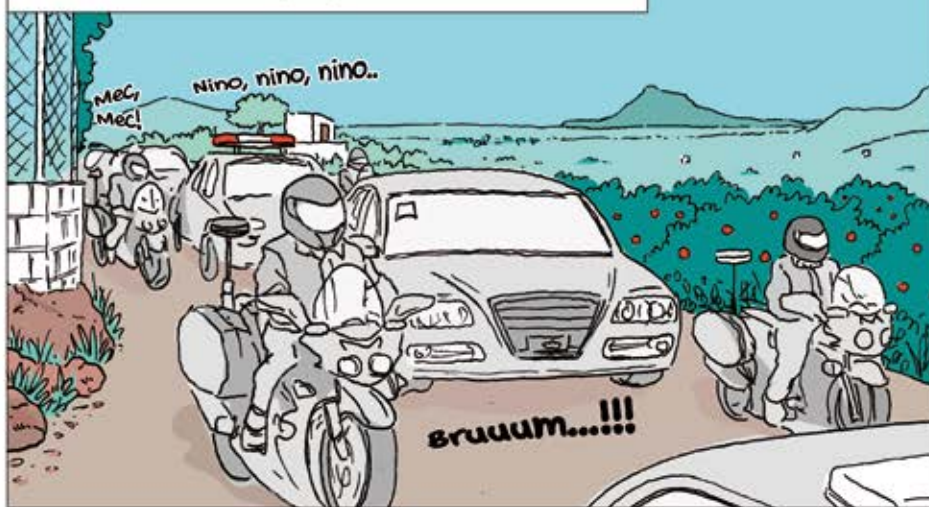
Quina sorpresa! Premio Cervantes!!! Estic molt agraït de rebre aquest reconeixement. Els meus pares estarien tan contents...

I com no podia ser d'una altra manera (i, també, com una justícia poètica) finalment l'entrega del Premio Cervantes va tenir lloc a l'Elca. En aquella cerimònia íntima van poder entrar les seues amistats més properes i algunes de les personalitats més destacades de la cultura i la política estatal. L'esdeveniment va tenir una cobertura màxima als mitjans de comunicació de tot el món i el poeta va viure, amb una gran felicitat, un dels seus últims dies.

Entre els camins de tarongers que obren pas a l'Elca, el 12 de maig de 2021 va realitzar-se el major desplegament de seguretat que mai s'havia vist a Oliva. Cotxes oficials, helicòpters, gossos policia i un dispositiu increïble van formar part, per un dia, del paisatge que envolta la casa del poeta per fer-li entrega del "Premi Nobel" de les lletres hispàniques.

TUCA, TUCA, TUCA, TUCA...

Des d'Oliva, capital de la poesia, Brines i els seus amics i veïns van poder gaudir d'un dia inoblidable. Un dia que també va ser l'adeu definitiu del nostre poeta.

REENCUENTRO

He bajado del coche
y el olor de azahar, que tenía olvidado,
me invade suave, denso.

He regresado a l'Elca
y corro,

no sé en qué año estoy
y han salido mis padres de la casa
con los brazos abiertos,
me besan,
les sonrío,
me miran

—y están muertos—,
y de nuevo les beso.

Francisco Brines

(Donde muere la muerte)

